

EL TEMPS

DIRECCIÓ, ADMINISTRACIÓ, PUBLICITAT I VENDES: Avda. del Baró de Càrcer, 40, 13. 46001 València. Telèfon: (96) 352 48 69. Fax: (96) 352 09 83.

REDACCIÓ DE BARCELONA: Carrer de Casanova, 46, 4-2. 08011 Barcelona. Telèfon: (93) 451 03 75 i 323 00 71. Fax: (93) 323 35 41.

REDACCIÓ DE MALLORCA: Plaça de Caterina de Thomàs, 4, 4rt, B. 07001 Palma de Mallorca. Telèfon: (971) 72 07 96. Fax: (971) 72 07 63

EDITA: Edicions del País Valencià, SA.
PRESIDENT: Rafael Mansanet.
EDITOR: Eliseu Climent.

DIRECTOR: Oriol Castanys.
SUBDIRECTOR: Miquel Alberola.

REDACCIÓ DE VALÈNCIA: Jordi Sebastià (Cap de redacció), Lola Carrasco, Ignasi Pellicer.

REDACCIÓ BARCELONA: Assumpció Maresma (Cap de redacció), Oriol Malló, Pere Martí, Eduard Voltas i Mercè Montoliu.

REDACCIÓ MALLORCA: Miquel Payeras.
CORRESPONSALS: F. Robert (Andorra), C. Bellmunt (Tarragona), P. Alberola (Alicant), X. Planas (Girona), U. Bertrana (Perpinyà), J. Casaprima (Lleida), A. Albalat (Castelló).

FOTÒGRAFS: Joan Celià, Rafa Gil, Jordi Morera.

IL·LUSTRADORS: S. Llosà, V. Navarro.
RÚBRIQUES: Andreu Alfaro, Jordi Balló, Ramon Barnils, Pere Calders, Fabià Estapé, Joan F. Mira, Vicent Partal, J.J. Pérez Benlloch, Manuel Vicent.

COL·LABORADORS: E. Aguilera, J. Alandes, S. Alcalà, J. Amengual, F. Bueno, J. A. Benach, F. Caballero, Toni Torregrosa, Romà de la Calle, C. Capdevila, Antoni Castel, Jaume Comellas, Martí Domínguez, Xavier Duran, L. Ferri, Vicent Franch, C. Gàmez, J.L. Guarnier, A. Guasch, J.M. Jativa, J. M. Lloró, J. Marí, X. Mínguez, J. Morell, Toni Picazo, M. Porta Perales, P. Quintana, A. Reig, J. Reus, M. Serra, J. L. Sirera, M. Soler, Ferran Torrent, X.R. Trigo, E. Vizcarra.

ARXIU: Jesús Prats (Fotografia), Pilar Escobedo (Documentació).

PUBLICITAT I PROMOCIÓ: Jordi Enguix (Cap de publicitat), Pole Position (Catalunya) (93) 302 26 61. Fax: (93) 317 83 45. Intermedia, SA (Madrid) (91) 319 06 51. Fax: (91) 310 66 22. Oh-Fek, Comunicació i Marketing, col·laboradors per a València i a Balears (96) 369 66 01

SUBSCRIPCIONS: Xelo Tortosa.

PRODUCCIÓ: Francesc Sellés i Josep Agustí (Correcció lingüística), Lina Casanovas (Maquetació), Faust Ripoll (Edició), Rosanna Puchades (Textos).

DISSENY: Enric Satué.

FOTOMECÀNICA: Garbí Casa Editorial SA, Afíon, Selectrom.

IMPRESSIÓ: Gràfiques Morvedre.

DIPÒSIT LEGAL: V.853-1984

Control difusió

Cap part d'aquesta publicació pot ser reproduïda per cap mitjà, ja siga mecànic, fotogràfic, electroòptic, magnètic, de fotocòpia, o qualsevol altre, sense permís de l'editor.

L'altre 92

■ inevitablement, el 92 arrossegà durant algun temps l'epítet de l'any de les celebracions. Tants esdeveniments són massa per a un sol any, però, certament, aquest és l'efectisme calculat. A més de les Olimpíades, l'exposició universal i la capitalitat europea de la cultura que presentaran l'espat espanyol com el capdavanter de la modernitat i el desenvolupament, la commemoració del 500è aniversari del descobriment d'Amèrica servirà per entroncar aquestes fites amb la tradició més gloriosa.

Atesa aquesta perspectiva, les actituds que es poden prendre van des del suport més incondicional a les celebracions oficials i el més gran escepticisme que, com reflecteixen algunes de les respostes de la peculiar enquesta que EL TEMPS ha elaborat aquesta setmana, sol anar unit a la imperiositat de fugida.

Però això són actituds individuals; les nostres institucions no podien quedar-se'n al marge i, Olimpíades a banda, es dediquen a participar en les altres celebracions per tal de no deixar d'aparèixer en aquestes magnífiques plataformes de promoció. Així cobra sentit la inversió de més 1.400 milions feta entre els tres governs autonòmics dels Països Catalans per a edificar en l'exposició universal de Sevilla els seus pavellons i el muntatge d'actes de diversa mena per tal de rescatar de l'oblit figures del nostre àmbit que aportaren la seua a l'empresa del descobriment, com el banquer valencià Lluís de Santàngel.

Però si participar en aquest remolí d'actes és un deure inevitable dels nostres governs i pot servir, tant si es vol com si no, per donar una imatge diferent de l'"Ano de España", també és cert que hi ha tot un seguit de commemoracions totalment nostres que podien i haurien de celebrar-se en el 92 i que, fins ara, no han despertat entre les nostres institucions ni la meitat d'entusiasme que les "altres".

Així, el mateix any que la corona de Castella començava a conquistar les terres americanes

naixia a València Joan Lluís Vives, un dels humanistes més importants del renaixement amb una obra profundament dirigida cap a l'estudi d'Europa, la seua història i la seua essència. Un pensament que aquests dies és més reivindicable que mai i que l'Ajuntament de València pensa commemorar amb una edició bilingüe de les obres del pensador, en llatí, llengua original de les seues escriptures i en castellà, llengua que ni era la seua ni tampoc és la de la ciutat que el va veure nàixer.

També el 1492 arribava Roderic de Borja, nascut a Gandia, a convertir-se a Roma en Alexandre VI; el papa, el més alt representant de la influent nissaga familiar, que implantà el català a la cúria vaticana i que va decidir la divisió del nou món entre castellans i portuguesos. La Generalitat valenciana ha editat una luxosa i molt ben documentada agenda sobre les Borja, d'un simbolisme patètic, però els esforços s'han parat en això.

Perduda l'oportunitat de convertir-se en la capital cultural, aquestes dues commemoracions podrien servir per tal que València s'incorporara al tren perdut de Barcelona, Sevilla i Madrid.

Si els aniversaris passen prompte a l'oblit, ningú en nega l'eficàcia com a eines *revitalitzadores* i com a dates aprofitables per a recuperar la pròpia història. L'exemple de *l'any del Tirant* pot servir per a donar alguna idea als nostres governants, potser massa enlluernats pels esdeveniments "oficials". El suggeriment està llançat, ara queda comprovar la voluntat.

